

VARDBĪBA NAV ĢIMENES VĒRTĪBA

Drošas un laimīgas bērnības pamats – nevardarbīga bērnu audzināšana

Viens no projekta “Atbalsta instrumenti vardarbības ģimenē mazināšanai” mērķiem ir novērst vardarbību pret bērniem ģimenē, tādēļ kā mūsu šī gada informatīvo un izglītojošo pasākumu tēma ir izvēlēta nevardarbīga bērnu audzināšana, kas ir pamats drošai bērna attīstībai un laimīgai bērnībai. Turpmāk visa gada garumā mēs ziņosim par pasākumiem, kas būs veltīti šai tēmai, tostarp par sabiedriskās domas aptauju par nevardarbīgu bērnu audzināšanu.

Kas ir nevardarbīga bērnu audzināšana?

Nevardarbīgu bērnu audzināšanu dēvē arī par cieņpilnu audzināšanu, jo šīs audzināšanas prioritāte ir ilgtermiņa attiecības, kurās valda savstarpējas rūpes, uzticēšanās un uzmanība. Nevardarbīga bērnu audzināšana māca veidot attiecības ārpus ierastajām ikdienas lomām. Bieži vien mūsu dzīves lomas – vadītājs/padotais, terapeits/pacients, skolotājs/skolēns, vecāks/bērns – var traucēt saskatīt citam citu kā cilvēciskas būtnes. Izveidojot saikni ar bērnu un izturoties pret viņu ar cieņu kā pret līdzvērtīgu cilvēku, uzsverot bērna vērtību, tiek gūta uzticība, kas var saglabāties uz visu mūžu.

Latvijā vardarbīga izturēšanās pret bērniem aizvien ir aktuāla problēma – Centrālās statistikas pārvaldes 2021. gadā veiktais pētījums atklāj, ka 33,2% sieviešu un 42,2% vīriešu bērnībā pieredzējuši fizisku vai emocionālu vardarbību no tēva vai mātes, savukārt 2020. gadā veiktā iedzīvotāju aptauja par attieksmes maiņu attiecībā uz vardarbību ģimenē liecina, ka, lai gan 74% nepilngadīgo bērnu vecāku vienmēr cenšas konfliktus vispirms risināt bez bērna sodīšanas, 41% vecāku ir pielietojuši kādu no audzināšanas metodēm ar fizisku sodu, visbiežāk plaukas iesišanu,

iekniebšanu, paraušanu, tai skaitā aiz matiem un/vai auss vai uzšaušanu pa dibenu ar plaukstu. 2024. gadā publicētais [pētījums "Bērni Latvijā"](#) liecina, ka sociālo rehabilitāciju 2023. gadā saņēmuši 1333 no vardarbības ģimenē cietuši bērni.

Kā atklāj Bērnu aizsardzības centra Bērnu labbūtības veicināšanas departamenta direktors Ako Kārlis Cekulis, pēdējos gados uz Uzticības tālruni vairāk nekā 50% zvanu ienāk no vecākiem un profesionāļiem, kuri interesējas gan par bērnu drošības jautājumiem, gan ziņo par vardarbības gadījumiem.

"Ļoti ir pieaudzis zvanītāju tēvu skaits, kas man šķiet ļoti pozitīva tendence – viņi uzdod jautājumus, kā rīkoties, ja ir bijuši vardarbīgi pret savu bērnu, vaicā, ko darīt, lai tas neatkārtotos, prasa, kādas metodes izmantot dusmu gadījumā. Tas ir ļoti, ļoti pozitīvs rādītājs, jo vecāki atpazīst savas dusmas, savu tendenci izpausties agresīvi un meklē resursus, lai nedarītu bērnam pāri."

Tiesa, tajā pašā laikā ir daudz ziņojumu par vardarbību ģimenē pret bērnu: "Pagājušā gadā par problēmām ģimenē ir bijuši 832 zvani, ziņošana par fizisku vardarbību ģimenē – 102 zvani, par emocionālo vardarbību – 463 zvani, par seksuālu vardarbību – 11 zvani, bet par pamešanu novārtā – 308 zvani. Tas, manuprāt, parāda gan to, ka vardarbība aizvien notiek, gan to, ka cilvēki arvien vairāk atpazīst vardarbību un ir gatavi ziņot."

Cekulis uzsver, ka, pirmkārt, vardarbība pret bērnu ir vecāku atbildība, otrkārt, sabiedrības atbildība kopumā. Viņaprāt, politikas veidotājiem ir jāliek milzīgs uzsvars uz vardarbības prevenci, kā arī jāseko līdzi tam, kā speciālisti, kuri saskaras ar bērniem, atpazīst vardarbību. Pašvaldībām ir jāizprot, kāds ir pieejamo pakalpojumu klāsts gan vardarbības prevencē, gan intervencē. Ļoti svarīgi ir stiprināt starpinstitucionālās sadarbības grupas.

"Vardarbības tolerance ir gan mūsu kultūras mantojumā, gan tradīcijās, un tikai pēdējos 20 gadus Latvijā šo jautājumu aktualizē un saka, ka vardarbība nedrīkst būt norma. Tāpēc mēs vēl joprojām kā sabiedrība visi kopā mācāmies. Un tas ir iespējams tikai tad, ja mēs nemitīgi turpinām par šo tēmu komunicēt."

Kur ziņot par vardarbību pret bērniem?

Policijai, bāriņtiesai, sociālajam dienestam un Bērnu aizsardzības centra Uzticības tālrunim 116111, kur to var izdarīt anonīmi.

Emocionālās vardarbības un pamešanas novārtā gadījumā tiek ziņots policijai, iesaistīts pašvaldības sociālais dienests un bāriņtiesa, ar kuriem tiek strādāts ilgtermiņā, lai saprastu, vai situācija ģimenē uzlabojas.

Fiziskas vai seksuālas vardarbības gadījumā tiek ziņots policijai un iesaistīts viss starpinstitucionālais tīkls, lai bērns būtu drošībā.

Uzticības tālrunim ir arī [krīzes intervences komanda](#), kas izbrauc uz smagas vardarbības vai nāves gadījumiem un veic krīzes intervenci, palīdzot visai kopienai.

Kur apgūt nevardarbīgas audzināšanas metodes?

“Centrs Dardedze”:

- [Sargeņģelis – izglītojoša atbalsta programma vecākiem](#)
- [Kā ar mīlestību un cieņu noteikt bērnam robežas \(grupu vadītājiem\)](#)
- [Bērnu emocionālā audzināšana \(grupu vadītājiem\)](#)
- [Ceļvedis, audzinot pusaudzi \(grupu vadītājiem\)](#)

Fonds “Plecs”:

- [Grupas vecākiem](#)

Valsts kanceleja sadarbībā ar “Latvijas kognitīvi biheiviorālās terapijas asociācijas” biedrību:

- [Programma “STOP 4-7”](#)

Ģimenes psiholoģijas centrs “Līna”:

- [Psiholoģijas pamati vecākiem](#)
- [Bērna audzināšana ar cieņu](#)

“Mīlēt izglītoti”:

- [Kursi vecākiem](#)
- [Kursi pedagogiem](#)

Par Bērnu emocionālās audzināšanas un Ceļvedis, audzinot pusaudzi grupu nodarbībām vecākiem interesēties savas pašvaldības sociālajā

dienestā.

Dalieties ar labās prakses piemēriem un iedvesmojiet citus!

Šī jaunumu vēstule ir platforma, kurā apkopojam pieredzi, iniciatīvas un resursus, kas veicina vardarbības mazināšanu ģimenē un sabiedrībā. Ja jūsu rīcībā ir projekti, pētījumi, iniciatīvas vai cita vērtīga informācija par šo tēmu lokālā vai reģionālā līmenī, aicinām to iesūtīt mums, rakstot uz projektsAIVGM@lm.gov.lv vai iesūtot šeit:

Atstāj savu ziņu šeit

Atbalsta instrumenti vardarbības ģimenē mazināšanai

Labklājības ministrija

Skolas iela 28, Rīga

Ja saredzat, ka šī informācija varētu būt aktuāla arī Jūsu kolēģiem, lūgums to pārsūtīt tālāk.

[Atteikties no jaunumu saņemšanas](#)

